

KESHO MPYA

(New Tomorrow):

MATARAJIO YA UKUAJI ENDELEVU WA KILIMO KATIKA
UKANDA WA WA KUSINI MWA TANZANIA (**SAGCOT**)

DEVELOPMENT
CORRIDORS
PARTNERSHIP

in
partnership
with

 SAGCOT
SOUTHERN AGRICULTURAL GROWTH
CORRIDOR OF TANZANIA

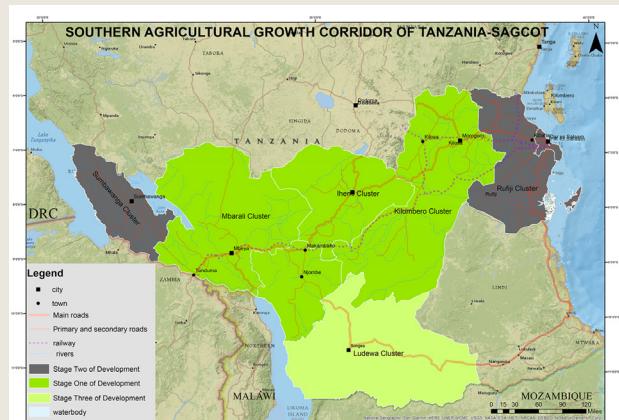
Usuli

Uwekezaji wa kilimo unakua kwa kasi katika Afrika Mashariki. Programu ya Kilimo endelevu na shirikishi nchini Tanzania inayogharimu mabilioni ya dola katika Ukanda wa Kusini mwa Tanzania (SAGCOT), ni ubia kati ya sekta ya umma na binafsi ulioanzishwa wakati wa Mkutano wa Baraza la Uchumi la Dunia barani Afrika uliofanyika jijini Dar es Salaam mwaka 2010 kama mkakati wa miaka 20 utakaoishia mwaka 2030.

Lengo la SAGCOT ni kuongeza tija ya kilimo, kuboresha usalama wa chakula, kupunguza umaskini, na kuhakikisha uendelevu wa mazingira kupitia kilimo -biashara hususan kinachoshirikisha wakulima wadogowadogo. Ubia wa SAGCOT hufanya hivyo kwa kuchochea maendeleo ya kilimo kwa kuongozwa na sekta binafsi, kutumia ubunifu katika kutumia rasilimali fedha, uwazi wa kuhabarishana, , maendeleo ya sera, kuoanisha minyororo ya thamani ya kipaumbele na kukuza uwekezaji endelevu, na uhifadhiwa mazingira kwa wafugaji wadogo.

Kwa kifupi, mbali na faida zingine za maendeleo, SAGCOT inakusudia mambo yafuatayo:,

- Kuwezesha hekta 350,000 za ardhi kuwa na uzalishaji wenye tija,
- kuongeza uzalishaji wa mapato ya kilimo kufikia a dola bilioni 1.2 kwa mwaka,
- kubadilisha wazalishaji wadogo 100,000 kuzalisha kibiashara
- kuwainua kiuchumi wananchi wapatao milioni 2 kutoka katika umaskini, na
- Kuifanya kusini mwa Tanzania kuwa msafirishaji mkuu wa chakula nje kikanda¹.

Ramani 1. Kongani za SAGCOT

Je washirika wakiwemo serikali, jamii, wafanyabiashara, mameneja wa ardhi na wengine wanawezaje kufikia malengo haya mazuri? Je! Wadau wa msingi wa hapa wanaweza kufanya nini kufikia matokeo yanayohitajika na kupunguza hatari zinazoweza kutokea kwa bioanuai, mitaji ya kijamii na usawa?

Kupitia Ushirikiano wa Kanda za Maendeleo, watafiti katika Chuo Kikuu cha York, Uingereza, WWF Tanzania, na Chuo Kikuu cha Kilimo Sokoine - Tanzania walifanya kazi kwa kushirikiana na SAGCOT na wadau na sekta mbali mbali kutoka Kongani ya Kilombero kutafakari jinsi ardhi inavyoweza kubadilika katika siku zijazo chini ya uwekezaji uliolengwa, na uwezekano mwagine wa mabadiliko ya kimazingira, kijamii na kiuchumi, kwa kutumia mipango shirikishi ya mazingira.

Sanduku la 1. Mpango wa kimazingira ni nini na kwa nini tunautumia?

Tunapofikiria juu ya siku zijazo, ni rahisi kufikiria kama matokeo ya aina moja, lakini kwa uhalisia inaweza kuwa tofauti maana wadau na wahusika nao wana uzoefu na uelewa tofauti. Upangaji wa mipango endelevu ni njia iliyosimamiwa ambayo huleta wadau mbalimbali kutoka sekta zote kwa lengo la kuleta mawazo na uzeofu ili kuandaa mkakati mahsusii kwa pamoja na kuepusha madhara ya kimazingira katika kila uamuji wa kimaendeleo katika eneo husika.

¹ AWF (2017). ABCG Tanzania land use planning workshop, April 2017. Workshop report. African Wildlife Foundation. USAID; Njilima, F. (2018). Scenario-based planning for a sustainable future in Southwestern Tanzania. Report for USAID. African Wildlife Foundation. Retrieved from Africa Biodiversity Collaborative Group: http://www.abcg.org/action/document/show?document_id=934

NANI ANAHUSIKA? Hatua ya kwanza muhimu ni kupata maoni sahihi kwa mahala husika (Jedwali 1).

Jedwali 1. Wadau walioshiriki katika warsha za upangaji wa mazingira

Serikali ya wilaya kutoka mikoa ya Morogoro na Iringa	Kilombero, Ulanga, Ifakara Town Council Town, Malinyi, Kilolo, (maafisa kutoka idara ya Ardhi, Kilimo, Maliasili, Uuzaji na Ushirika)
Serikali ya kitaifa	Matumizi Bora ya Ardhi, Ofisi ya Bonde la Mto Rufiji; Hifadhi ya Asili ya Misitu wa Kilombero Mbingo; Hifadhi ya Misitu ya Asili ya Kilombero; Programu ya Msaada wa Umiliki wa Ardhi; Huduma ya Misitu Tanzania Kilombero
Taasisi za Utafiti	Taasisi ya Utafiti ya Tanzania; Kituo cha Ufuatiliaji wa Mazingira Udzungwa M'angula Morogoro
Vyuo Vikuu	Chuo Kikuu cha Kilimo cha Sokoine; Chuo Kikuu cha York; Chuo Kikuu cha Uppsala, Taasisi ya Afrika ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela Nelson Mandela
Mashirika ya maendeleo	USAID Waridi Ifakara; Dayosisi ya Caritas; Msingi wa Aga Khan
Sekta binafsi	Umeme wa Kihansi Mlimba Kilombero; Kampuni ya Teak ya Bonde la Kilombero; Kilombero Sugar Company Limited Kidatu; Kokoa Kamili; SAGCOT; Huduma ya Kitaifa (JKT) Upandaji wa Mcchele wa Chita
Mashirika ya kijamii	Mpango wa Tembo Kusini mwa Tanzania; Afrika Mangela, Kilombero Ramsar Site Ifakara; Taasisi ya Wanyamapori ya Afrika

Kupitia warsha ya siku tatu ya wadau, upangaji shirikishi uliohusisha washiriki 53, na mahojiano na wadau 58, kutembeleamaeneo ya Kilombero, Morogoro na Dar es Salaam pamoja na warsha za kuthibitisha na kutoa maoni.

Lengo kuu lilikuwa ni:

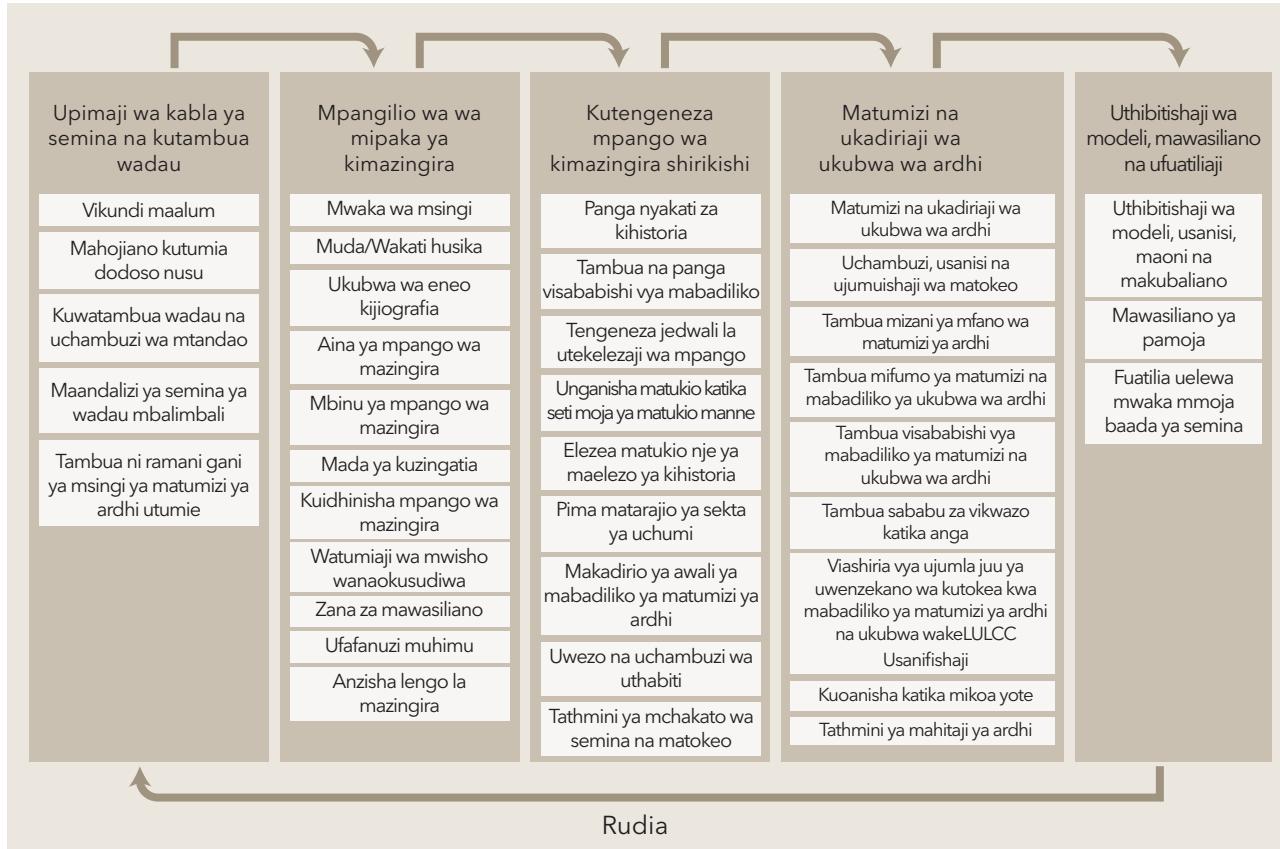
1. Kupata picha ya kifikra ya matukio tarajiwa ya kibaonuwai yanayosaidia kutafakari changamoto na na fursa za SAGCOT kutokana na uwekezaji mbalimbali katika kipindi cha kati (miaka 20) na muda mrefu (miaka 50) ndani ya bonde la Kilombero.
2. Kuongeza uelewa juu ya uwezekano wa matumizi ya ardhi ya siku za usoni ndani ya SAGCOT na uwezo wa kuelewa vizuri jinsi ya kufikia hatima inayotakiwa au kuepukwa .

LINI? Semina hizi zilifanyika kati ya 2018-2020.

WAPI? Kilombero ilichaguliwa kama eneo la kipaumbele kwa SAGCOT kwa mategemeo ya kuwa na uwekezaji mkubwa wa kilimo kwa kuwa ni eneo la utofauti wa kibaolojia na thamani ya kipekee ya ikolojia inayojumuisha moja ya maeneo oevu zaidi barani Afrika.

VIPI? Warsha hizo hutumia zana ya matukio inayopewa jina "KESHO" ambayo imetengenezwa na kutumiwa Afrika Mashariki tangu 2014, na Taasisi ya York ya Mifumo ya Ekolojia ya Kitropiki, na mabadiliko kulingana na maandiko ya kitafiti kama vile Capitani et al (2016, 2019), McBride et al (2017), na Thorn et al (2020).

Kielelezo 1. Hatua muhimu katika maendeleo ya hali shirikishi ya "KESHO "na mfano wa matumizi ya ardhi.

Lengo la kijitabu hiki ni ujumbe unaohusu sera ambao unaweza kuarifu upangaji na usimamizi wa ardhi, kutoa muhtasari mpana wa njia zinazotumika kupata maarifa haya (kwa mfano, upangaji wa mazingira), na muhtasari wa matokeo ya warsha hizi.²

Je! Ni nini kilidhaniwa kuwa hatima inayofaa na isiyofaa kwa Kilombero?

Hatma inayotarajiwa

- Usimamizi wa maliasili na upangaji wa uhifadhi unaohusika na shoroba za anyamapori, uboreshaji wa utoaji wa huduma muhimu za mfumo wa ikolojia
- Miundombinu iliyoboreshwa
- Kuboresha utoaji na upatikanaji wa huduma za kijamii
- Uzalishaji endelevu wa kilimo na upatikanaji wa chakula
- Kuongezeka kwa upatikanaji wa teknolojia bora
- Kupanga matumizi bora ya ardhi na kupunguza migogoro ya matumizi ya ardhi
- Kuboresha maisha na ukuaji thabiti wa uchumi
- Kuboresha sera na utekelezaji wa serikali
- Taasisi zenye nguvu, uwajibikaji, umoja na uwazi
- Ushiriki wa jamii katika michakato ya kupanga
- Uzalishaji na upatikanaji wa kutosha wa nishati

² See Thorn, et al (in review) Future participatory land use scenarios for agricultural green growth in Kilombero, southern Tanzania for the full results.

Hatma isiyofaa

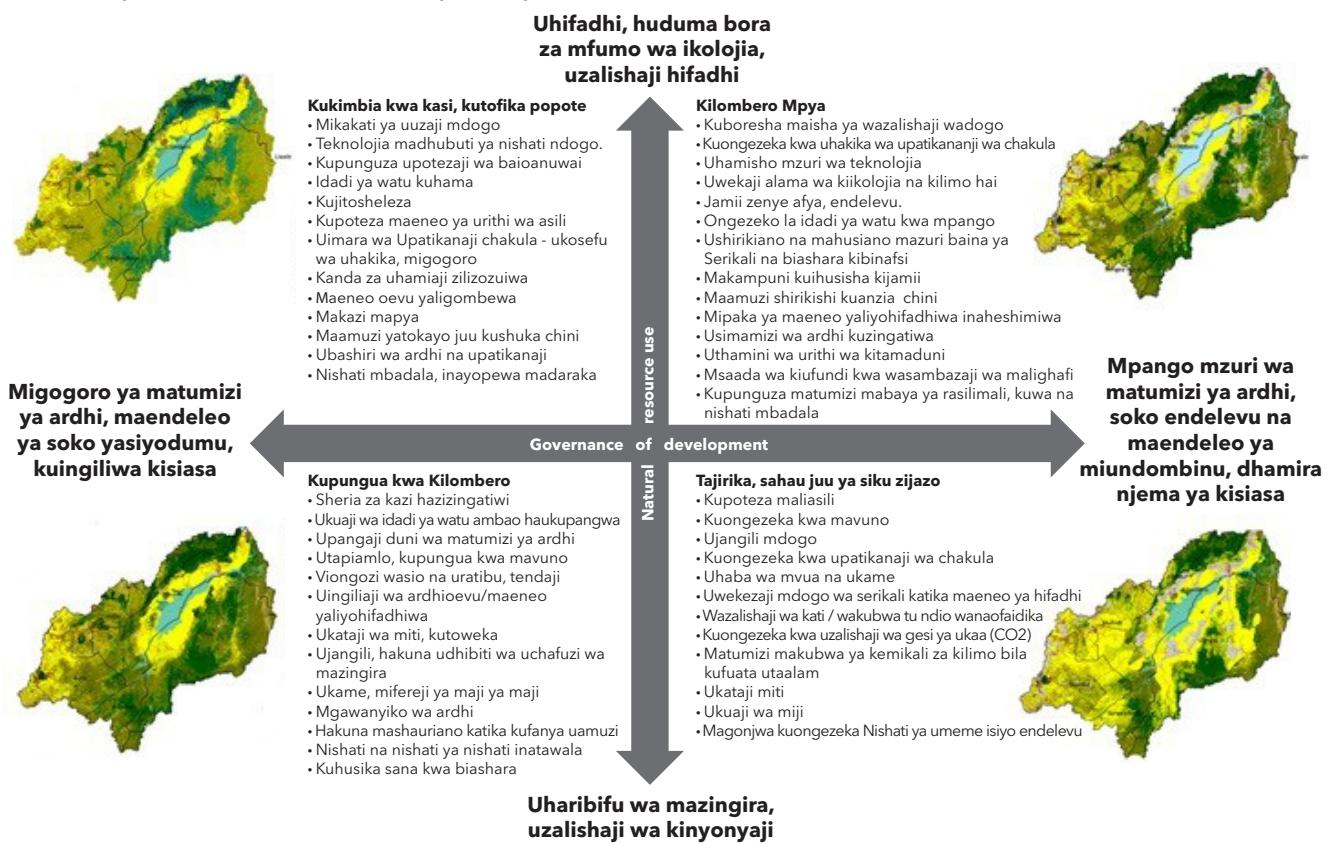
- Uharibifu wa mazingira
- Kuwa na mifugo kuita kiasi na kutumia malisho kuita kiasi, kuingilia msitu na ardhi oevu
- Migogoro ya matumizi ya ardhi juu ya uhaba, umiliki, ukosefu wa mipango
- Ukataji miti
- Ujangili haramu na uchimbaji wa madini na korido za wanyamapori zilizozuiliwa au zilizoharibiwa
- Mabadiliko ya hali ya hewa huongeza mafuriko, joto la juu, kupungua kwa maji kwa sababu ya ukame unaosababisha mmomonyoko wa ardhi na milipuko ya wadudu / magonjwa, spishi vamizi, upungufu, usambazaji usiofaa, na mgawanyiko usio sawa wa mvua, mawimbi ya joto, misimu kavu
- Miundombinu duni na huduma za kijamii
- Kuingiliwa kisiasa, utawala mbovu, na sera zinazopingana

Wakati wakizingatia hatima hizi, washiriki wakashirikiana kutengeneza masimulizi ya kibaioanuwai, ya matukio ya baadaye ya Kilombero. Wanaonekanaje? Hapa kuna muhtasari, na majina yaliyoamuliwa na washiriki.

Simulizi

Wadau wa eneo hilo waliamua kuwa siku hizi za usoni zinaweza kuelezewa na njia mbili, zinazowakilisha viwango vya chini na vya juu vya (a) utawala wa maendeleo na (b) usimamizi wa maliasili. Simulizi hizi huenda ni tofauti dhidi ya kuongezeka kwa vichochezi vingine - kama ilivyoelezewa katika muhtasari wa hadithi katika kurasa zifuatazo. Tunachunguza kila Fikra Mbalimbali kuitia eneo la nyuma la minyororo muhimu ya thamani na mabadiliko ya hali ya hewa.

Kielelezo 2. Muhtasari wa matukio manne yaliyotengenezwa wakati wa warsha.

Jedwali la kulinganisha uchochezi katika matukio manne

	wakati wa sasa	Kilombero Mpya	Tajirika, sahau juu ya siku zijazo	Kupungua kwa Kilombero	Kukimbia kwa kasi, bila kufika popote
 Miundombinu ya uchukuzi	Barabara za vumbi, ngumu kufikika na reli isiyotumika, lakini ilisiaidiwa na madaraja mapya kwa wilaya zilizo karibu.	Kupunguza uchafuzi wa hali ya hewa, gharama ndogo za usafirishaji zilisiaidiwa na uwanja wa ndege wa kimataifa na reli inayofanya kazi vizuri.	Usafiri salama, wenyewe ufanisi, na wa bei nafuu na wenyewe barabara nzuri.	Mkazo mkubwa juu ya uwekezaji katika miundombinu ya uchukuzi, lakini faida duni kwani mazingira na wenyewe kipato cha chini wanapuuuzwa.	Uwekezaji mkubwa katika miundombinu ya uchukuzi ulipotea kwa sababu ya usimamizi mbovu, matumizi ya juu ya pikipiki lakini ajali nydingi za barabarani.
 Mchanganyiko wa nishati ya msingi	Ukiritimba wa TANESCO inayomilikiwa na serikali, katika kusambaza na uwekezaji mdogo wa sekta binafsi.	SAGCOT huchochea umeme unaoweza kurejeshwa vijijini kwa kuvutia ufadhilli na kuimarisha ushirikiano wa kikanda.	Mabwawa ya umeme wa maji yaliyoathiriwa na usimamizi duni wa maji na michakato ya utengenezaji wa nishati.	Laini za umeme haramu kwa nyumba na biashara, na ukataji miti kwa matumizi ya majani.	Kuongezeka kwa mahitaji ya nishati mbadala inayokuzwa na NGOs.
 Usambazaji wa nishati	Kukata umeme mara kwa mara.	Wenye madaraka	Kati	Maeneo ya mijini hutegemea gridi ya zamani, ya kati. Kukata umeme mara kwa mara.	Gridi ndogo zinazohudumia jamii za vijijini na mijini.
 Maji	Bonde la mafuriko la Kilombero kuvamiwa, utumiaji wa maji wa hali ya juu na kuchafuliwa, wakati ya uvuvi na uvuvi haramu wa baruti unaendelea.	Ulinzi wa ardhi oevu na kanuni jumuishi za usimamizi wa rasilimali za maji, kama vile anayelipa uchafuzi wa mazingira, zinatekelezwa.	Uharibifu wa ardhi oevu ya Ramsar, uchafuzi wa mazingira, na mahitaji ya maji ya binadamu na mifugo husababisha uchimbaji usiodhibitiwa.	Bwawa la umeme wa Rufiji linazuia ufikaji wa maji kwa watu wa uwanda wa chini, na uchafuzi wa mazingira na kupunguza maji ya kunywa kutoka kwa maji.	Hakuna kanuni au utaratibu wa bei kuzuia matumizi ya maji, na kusababisha migogoro ya matumizi ya maji kati ya wfugaji na wakulima.
 Kilimo	Ubia mkubwa wa kibiashara kwa mchele wa monocrop na miwa na upanuzi wa umwagiliaji na miradi ya wakulima wa nje	SAGCOT inakuza ukuaji wa kijani, na tija kubwa kutoka kwa kilimo mahiri cha hali ya hewa, kuongezeka, usalama wa chakula na mapato kwa wfugaji wadogo.	SAGCOT inakuza ukuaji zaidi kuliko hali nydingine yoyote. Wafadhili na wawekezaji binafsi hufadhilli miradi ya umwagiliaji katika vijiji na viwanda vipywa kusindika mpunga na uwekezaji wa kigeni.	Ongezeko la awali la uzalishaji zaidi kuliko hali nydingine yoyote. Wafadhili na wawekezaji binafsi hufadhilli miradi ya umwagiliaji katika vijiji na viwanda vipywa kusindika mpunga na uwekezaji wa fursa za ajira	Wakulima hutumia mazoea ya kilimo ya hali ya hewa kwa muda mfupi, lakini uwekezaji wa kibiashara katika kilimo cha chakula hupungua ifikapo mwaka 2063, na kusababisha uchumi wa wfanyakazi pesa taslimu.
 Uhamiaji	Uhamiaji uliongezeka katika muongo mmoja uliopita, haswa wfugaji, biashara za kilimo, na walangazi wa ardhi	Uhamiaji uliodhibitiwa unawezeshwa na ajira, matarajio ya uwekezaji, ardhi inayolima, na kuimarisha kilimo.	Uhamiaji huongezeka wakati watu wanatafuta ardhi inayofaa na fursa za ajira	Idadi ya watu huondoka Kilombero kwa sababu ya ukosefu wa fursa za ajira, mizozo, na uhaba wa rasilimali.	Uhamiaji unaongezeka kwa sababu ya mvuto wa Kilombero, lakini ukosefu wa utekelezaji na utawala bora husababisha kuongezeka kwa migogoro ya rasilimali.
 Usawa, nguvu, na ushawishi	Kukua kwa usawa na kuongezeka kwa nguvu ya ushirika, ambapo wamiliki wa ardhi wakubwa wanafaidika zaidi na wana nguvu kubwa ya mazungumzo kuliko wakulima wadogo.	Kuboresha uzalishaji, kuboresha maisha na huduma za kijamii.	Mahitaji ya wfanyabiashara wa ndani na matajiri hipita mahitaji ya wazalishaji.	Faida ya wasomi tu, wakati ushindani juu ya rasilimali chache unawatenga wengine.	Kuingiliwa kisiasa kama wasomi wanatajirika, na maskini wanatengwa.

	Utawala	Ushirikiano wa kibinafsi na umma na huria ya sera za mageuzi ya kilimo, na ugatuaji wa madaraka ya kuwawezesha watendaji wa ndani, ngumu na kuingiliwa kwa kisiasa wakati wa uchaguzi. Uwajibikaji dhaifu na uwezo kwa jumla.	Juu-chini / Chini-juu. Michakato ya kupanga, ya jumla, na shirikishi inayoitikia mienendo inayoibuka. SAGCOT inafanya kazi na serikali katika maendeleo ya sera na sheria, utekelezaji, usimamizi, na upatanisho.	Juu-chini / Chini-juu. Viwango vya kimataifa vya utawala bora vinatumika, na ufisadi unapungua, wakati masoko yanayounga mkono na motisha hupanua ardhi chini ya uzalishaji. Mamlaka za mitaa zinadhibiti leseni, lakini kuna umakini mdogo kwa utawala wa mazingira.	Juu chini. Rushwa, rushwa, na mashindano yasiyofaa na "wawekezaji matajiri" huathiri uongozi, na ukosefu wa uwazi katika bidhaa za bei. SDG zina umuhimu mdogo wa kienyeji, jamii hazijawezeshwa kutenda katika ngazi ya mitaa, na kuna ukosefu wa mwamko wa mazingira.	Chini-juu. Sekta binafsi ina jukumu kubwa katika utawala wa mazingira, lakini kuna sera za kitaifa za soko la kilimo, na Kuzuia na Kupambana na Rushwa huacha kufanya kazi katika kiwango cha kitaifa
	Vibali vya chafu ya kaboni	Baadhi ya biashara ya vibali vya uzalishaji wa kaboni, hata hivyo hakuna ushuru kwa kaboni.	Masoko ya kaboni ulimwenguni huwalipa wale wanaotafuta kaboni pamoja na miti, nyasi na chini ya ardhi.	Ushuru wa kaboni katika masoko ya nje unatumika kwa bidhaa zinazozalishwa nchini Tanzania, na tasnia ya utengenezaji inakabiliva.	Uzalishaji mdogo wa kaboni unaoruhus bei tofauti, na mambo ya nje katika ushuru wa kaboni hayazingatiwi.	Vijana huunda mifumo ya malipo ambayo huzawadnia watu ambaa huchochea kaboni na kurejesha mifumo ya ikolojia.
	Usimamizi wa mazingira	Uharibifu wa bioanuwai muhimu, rutuba ya mchanga na mmomomyoko. Kampuni kubwa hufanya bidii, na ESIA [1] ilifanywa lakini sio kutekelezwu kila wakati.	Mitandao inayofaa ya maeneo yaliyohifadhiwa, na matumizi ya ardhi yaliyopangwa, usumbufu mdogo, usimamizi wa wadudu uliounganishwa, ufuutiliaji wa uchafuzi wa mazingira, na kinga za mazingira zinazotekelizwa kupitia Sheria ya Kitaifa ya Usimamizi wa Mazingira.	Sera nzuri na uwekezaji, lakini uingiliaji wa kiufundi na miundombinu ya kibinadamu husababisha kuongezeka kwa ukataji miti, mmomonyoko wa udongo, tindikali, ukataji miti na malisho kupita kiasi ya malisho. ESIA sio shirikishi.	Uwekezaji mkubwa wa kilimo unatawala, na kusababisha kugawanyika na monocropping. Usimamizi duni wa mazingira husababisha kuongezeka kwa ardhi bila udhibiti, hatari ya moto, uchafuzi wa hewa, kuchoma mazao na uchimbaji wa madini usiodumishwa.	Upotezaji wa mimea hupunguzwa kuitipia juhudia na kurudisha na upanuzi wa maeneo yaliyohifadhiwa. Walakini, kutozingatia mahitaji ya watu huongeza mzozo kati ya wfugaji, wakulima na watanza mazingira,
	Makao ya wanyamapori	Kuongezeka kwa kasi kwa kugawanyika kwa ardhi na athari za kuongezeka kwa makali na viraka vidogo vya makazi. Kuongezeka kwa mzozo wa wanyama-wanyam apori na spishi mpya za uvamizi (kwa mfano, Lantana Camara). Baadhi ya utalii wa wanyamapori. Utambuzi mdogo wa thamani ya kuingiza maarifa ya jadi na urithi wa kitamaduni katika upangaji, na mizozo inayohusiana na ukosefu wa ufanuzi katika upangaji wa matumizi ya ardhi	Marejesho ya kufagia ardhi oevu, nyasi na misitu husababisha ukuaji wa idadi ya wanyamapor. Wasimamizi wa rasilimali wanasmamia mipaka na kupunguza ujangili.	Kuongezeka kwa shinikizo kwa makazi ya asili kutoka kwa kilimo, ukuaji wa idadi ya watu na kugawanyika kwa ardhi. Vizuizi vya korido za wanyamapori, migongano ya barabara, idadi ya wanyamapori hupungua. Watu huvamia maeneo yaliyohifadhiwa. Kuongezeka kwa mahitaji ya shughuli za ardhi na madini kudhibitiwa kwa njia ya upangaji wa matumizi ya ardhi, na adhabu zinatekelezwu.	Kuondoa kabisa mimea, ikitabidilishwa na miundombinu bila kuzingatia utoaji wa huduma za mazingira na upotezaji wa maarifa ya mimea na jadi. Maeneo yaliyohifadhiwa yanapungua na huvamiwa au kusimamiwa vibaya kwa sababu ya uzembe na ufisadi. Kwa ukosefu wa mipango ya matumizi ya ardhi, wfugaji huongeza utafaji wao wa chakula, na kuleta mifugo yao katika maeneo yaliyopandwa, wakati makazi yasiyokuwa rasmi yanapanuka.	Upanuzi wa awali wa maeneo yaliyohifadhiwa unapotea wakati Wizara ya Maliasili inapoteza udhibiti, na idadi ya wanyamapori hupungua ifikapo mwaka 2063. Utalii na vitalu vya uwindaji hufunguliwa katika Maeneo yanayodhibitiwa na Mcizo. Mipango ya matumizi ya ardhi haitekelezwu, na ukosefu wa adhabu na serikali za mitaa kwa kuingilia maeneo yaliyohifadhiwa.
	Kupanga matumizi ya ardhi	Ardhi zaidi ya kilimo iliyotengwa katika maeneo ya Mpango wa Matumizi ya Ardhi ya Kijiji, ambapo matumizi ya ardhi yamewekewa mipaka, na ardhi mbadala iliyoteliwa kwa kuingilia kabla,				

Fikra ya 1: Kilombero Mpya

Hii ndio hali bora zaidi ambapo kuna viwango nya juu nya utawala na faida inayotokana na mifumo ya ikolojia na vile vile kilimo hifadhi kwa mfano, kudumisha afya ya udongo na kutumia nishati mbadala) wakati wa kujumuisha shughuli za uhifadhi katika mchakato wa kupanga kuongeza faida za shamba. Miundombinu, mawasiliano, na mitandao ya usafirishaji inaendelea, lakini kwa kasi ambacho ni endelevu. Mpango wa ukuaji wa kijani wa SAGCOT unachochaea kilimo hifadhi na sera bora ya mazingira na mabadiliko chanya hufanyika wakati kampuni zinatii kanuni za Ukuaji wa Kijani wa Kijani.

Uchumi <ul style="list-style-type: none">- Uwekezaji thabiti katika duara- na bioeconomy na uongozi mzuri- Maendeleo ya SAGCOT yanakuza na kueneza maendeleo ya kijani- Kampuni zinajumuisha jamii, na fursa zaidi za kilimo cha mazao ya biashara zinauzwa kwa kiwango cha juu- Biashara ya kikanda na kitaifa inaongezeka na ufikiaji bora wa soko	Mpunga <ul style="list-style-type: none">- Wakulima wadogo ambao wanataka kutoka kwenye zao la miwa na kuhamia kwenye mazao mengine na kuimarishe mchele mdogo na uzalishaji mwingine wa mazao ya chakula wanaungwa mkono- Kuongezeka kwa ongezeko, la kibashara na la kujikimu kulingana na usimamizi wa wadudu, na mbinu za kilimo zinazozua uharibifu wa mchanga	Kakao na miwa <ul style="list-style-type: none">- Minyororo ya thamani inajumuisha watu wote, kusaidia wakulima wadogo kushikamana na wakulima wa mikataba na mipango ya mkulima- Wakulima wa nje kuboresha uwezo wao wa mazungumzo kwa urefu wa mikataba na wanunuzi mmoja (kwa mfano, zaidi ya miaka mitatu)
Mazao ya bustani <ul style="list-style-type: none">- SAGCOT inahakikisha uwajibikaji wa wafanyabiashara wote wa kilimo, ambao wamesajiliwa, kwa hivyo wakulima wanaweza kuwajibisha wauzaji pindi bidhaa zinachafua au hazifanyi kazi kama zilivyotangazwa	Kuku na maziwa <ul style="list-style-type: none">- Wazalishaji wa mifugo hufaidika na kuongezeka kwa ufikiaji wa soko (kwa mfano, kuunganishwa kwa nchi za Kiarabu kuuza nyama kimataifa kwa bei ya juu)- Sera ya Ng'ombe inatekelezwa kupunguza idadi ya wafugaji walio na mifugo mingi	Kuendana na mabadiliko ya hali ya hewa <ul style="list-style-type: none">- Ufumbuzi wa asili na kilimo hifadhi- SAGCOT inafanya kazi kuboresha usahihi wa utabiri maalum wa wavuti na uthabiti kwa hafla zisizo na uhakika, kampeni za hali ya hewa na upunguzaji wa hatari na kuongeza ufikiaji wa utabiri na habari za bei ya soko kwa wakulima- Kupitishwa kwa teknolojia ya kijani na maono ya kimkakati yaliyounganishwa na Mpango wa Utekelezaji

Katika siku zijazo, ni nani anayeongoza? Nchi na raia wanashiriki katika utawala, wakifanya kazi na biashara za nje, kitaifa na za ndani ya maeneo yao.

Nani anafaidika? Viongozi wa serikali, jamii, Asasi Zisizo za Kiserikali (AZAKI), biashara ya kilimo, wasio na ardhi, wanakijiji wa ndani, vyama vya ushirika, wavuvi.

Nani anapoteza? Kampuni zinazotokana na mafuta, walanguzi wa ardhi, wasomi, mashirika makubwa ya ukiritimba.

Athari muhimu za kisera juu ya mipangilio

- Kampuni lazima zisimamie sana uchafuzi wa mazingira, zitoe ajira bora wakati zinafanya kazi pamoja na** wazalishaji wadogo kwa kuimarisha uzalishaji na usimamizi..
- Utekelezaji, ufuatiliaji na utekelezaji wa Tathmini ya Kimkakati ya Athari za Mazingira,** Kanuni za Mchafuzi hulipa, na kanuni juu ya utumiaji wa mazao yaliyobadilishwa vinasaba ni muhimu, na vile vile inalinganisha sera za mazingira, uchukuzi na kilimo.
- Mpito kutoka matumizi ya mimea kwenda kwenye njia zingine endelevu zaidi za nishati mbadala** inapaswa kuhimizwa kama vile **uchumi wa kibaolojia**, kama vile, uzalishaji wa rasilimali za kibaolojia mbadala na ubadilishaji wa rasilimali hizi na taka za mito iliyochafuliwa kuwa bidhaa zilizoongezwa thamani, kama chakula, malisho, bidhaa zenye msingi wa kibaolojia na nishati ya kibaolojia.
- Mafunzo ya maafisa wa serikali juu ya mbinu ya matukio ya KESHO ingesa** dia kuanzisha uwezo wa taasisi kuchambua na kushughulikia mabadiliko endelevu.

Fikra ya 2: Tajirika, sahau juu ya siku zijazo

Hali hii inaelezea hali ambapo maendeleo ya uchumi yanapewa kipaumbele juu ya uhifadhi wa mazingira. Licha ya teknolojia ya ubunifu, miundombinu, utashi mzuri wa kisiasa na ufkiaji wa soko, na serikali iliyojitelea kwa usawa wa kijamii na uamuzi shirkishi, maendeleo yanategemea mazao ya biashara, mafuta ya mafuta, na utamaduni wa matumizi, na kusababisha uharibifu wa mazingira.

Uchumi <ul style="list-style-type: none">-Ukuaji wa uchumi usiodumu unafaidika zaidi na viwanda vya kilimo na uvunaji-Wengi walioajiriwa katika mashamba makubwa, viwanda vya usindikaji na katika vituo vya mijini na kazi ya chini ya ujira wa vijana wanaotafuta kaziKufikia 2063, kupungua kwa mtiririko wa maji kunaathiri vibaya kilimo, uvuvi, na umeme wa maji	Mpunga <ul style="list-style-type: none">Mifumo ya umwagiliaji inayofadhiliwa na wafadhili hufanyika katika vijiji vingine vinavyosaidia kuanzishwa kwa viwanda vya kusindika mpunga ambayo vinaboresha maisha na kuongeza uzalishaji-Kuboresha umwagiliaji ambao wakulima wanawenza kulima katika msimu miwili badala ya moja-Uharibifu wa mchanga na ukosefu wa mzunguko, upotezaji na upandaji wa mazao unoendelea-Dawa zinazotumiwa katika mashamba ya mpunga huathiri bioanuwai, hupunguza samaki	Kakao na miwa <ul style="list-style-type: none">-Wakulima hupanua eneo la ardhi kwa ajili ya uzalishaji wa kilimo-Mashamba mengi yanategemea kilimo cha mitambo-Kuongezeka kwa idadi ya watu na mahitaji ya rasilimali za maji husababisha kukomesha kwa muda mrefu kwa mtiririko wa msimu wa kiangazi ambao unaathiri uzalishaji
Mazao ya bustani <ul style="list-style-type: none">- Mamlaka za mitaa huendesha ukuaji wa uwezo wa wakulima wadogo katika mazoea ya kawaida ya kilimo-Mgawanyiko wa ardhi ya kilimo na ukuaji wa miji hupunguza upatikanaji wa ardhi ya kilimo na uzalishaji wa chakula na kuacha idadi ya watu vijijini kutokuwa na uhakika wa chakula	Kuku na maziwa <ul style="list-style-type: none">- Wizara ya Mifugo na washirika wanakuza uzalishaji na utumiaji wa chakula cha wanyama-Ufugaji wa malisho kupita kiasi unaongeza uharibifu mkubwa wa mazingira na upotezaji wa huduma za mfumo wa ikolojia	Kumudu mabadiliko ya hali ya tabia nchi <ul style="list-style-type: none">-Mbinu hafifu za kuzuia mafuriko na Tathmini duni ya Athari za Kimazingira na ukosefu wa nishati mbadala-Uwekezaji katika teknolojia ya kudhibiti kibaolojia na huduma zaidi za ugani inaboresha ujasiri wa wakulima kwa muda mfupi-Sheria ya madini inaiwezesha serikali kukwepa usalama wa usalama wa umiliki wa ardhi-Kupoteza maarifa ya jadi ya kiikolojia

Katika siku zijazo, ni nani anayeongoza? Vyombo vya serikali vinaendeshwa na msukumo wa viwanda, kwa ushawishi wa wawekezaji wa moja kwa moja wa kigeni, biashara.

Nani anafaidika? Mashirika ya kimataifa na ya ndani, mawaziri, deni la kibenki la kitaifa, walangazi wa biashara za ardhi.

Nani anapoteza? Baioanuwai, watu wanaoishi mabondeni katika bonde la Mto Rufiji.

Athari muhimu za kisera juu ya mipangilio

1. **Uhamisho wa teknolojia lazima ufikiwe na muktadha maalum.** Maarifa ya msingi wa mahali na kukabiliana na mabadiliko ya mazingira ya ulimwengu lazima yatambue thamani ya maarifa asilia na ya jadi ya kiikolojia. Ushirikiano wa umma na kibinasi husherehekea urithi wa kitamaduni.

2. **Sera ya sasa ya kufungua nchi kwa masoko ya kikanda na ya kimataifa inaonekana kama tishio kwa wakazi wa eneo hilo wanaoishi Kilombero kwa maendeleo endelevu na uhuru wa ndani.** Ni muhimu kukuza maono wazi ya maendeleo katika SAGCOT kulingana na hatima ya ndani inayofaa.

3. **Hakuna mawasiliano kati ya ahadi za kimataifa na utekelezaji wa ndani.** Wakati Ajenda ya Umoja wa Afrika inakua, kazi zaidi inahitajika kukabiliana na kumatika huku kwa mawasiliano na kuhakikisha kuwa wahusika halisi wananza na uwekezaji.

4. **Umiliki wa ardhi usio wazi unaendelea kutoa changamoto kubwa kwa upangaji wa matumizi ya ardhi.** Uwekezaji katika Mipango ya Matumizi Bora ya Ardhi ya Kijiji ambayo ni shirikishi inahitajika haraka kuongezwa. Upangaji wa matumizi ya ardhi unahitaji kuratibiwa katika maeneo mbalimbali, kufuata mfumo wa kutokea chini waliko wadau, na kuhakikisha utekelezaji. Kuongeza usimamizi na utoaji wa vyeti ambavyo hufafanua mipaka ya ardhi na umiliki ni ufunguo wa kushughulikia migogoro.

Fikra ya 3:

Kupungua kwa Kilombero

Hali hii ni hali mbaya zaidi. Migogoro ya matumizi ya ardhi, masoko yasiyodumu, na kuingiliwa kisiasa kumeeenea, pamoja na uzalishaji wa kinyonyaji. Ukoefu wa usawa unakua na wazalishaji wa chakula wanategemea uchumi duni wa wafanyikazi. Kilimo ni cha kutumia mashine. Kampuni kubwa zinabinafsisha ardhi na wasomi hutawala maamuzi. Uharibifu wa mazingira ni wa haraka, na dirisha la kuchukua hatua linafungwa kabla ya vidokezo kupita.

Uchumi <ul style="list-style-type: none">- Uwekezaji kutoka kwa SAGCOT haupewi tena uwekezaji wa ndani, kidogo kidogo viwanda vinaanguka- Tanzania inaingia kwenye m dororo wa uchumi- Kuna wafanyabiashara wengi wa kiwango cha kat, na mapato duni kwa mauzo ya baada ya mavuno- Umasikini unaongezeka, ukosefu mkubwa wa ajira, na deni la kitaifa- Ardhi inabinafsishwa kwa kilimo cha mazao ya biashara	Mpunga <ul style="list-style-type: none">- Upanuzi wa kilimo katika maeneo ya ardhi oevu, kugawanyika na kilimo cha zao moja- Wakulima wakubwa wameendelea zaidi kiufundi kuliko wakulima wadogo na pengo la uwezo wa kutumia teknolojia mpya linaongezeka	Kakao na miwa <ul style="list-style-type: none">- Maeneo yenye maji, haswa karibu na miradi midogo na mikubwa ya wakulima na Kampuni ya Sukari ya Kilombero, yamechafuliwa kutokana na matumizi ya kiholela na ya muda mrefu ya mbolea zenye kemikali za kilimo.- Migogoro ya matumizi ya ardhi ambapo kilimo kinapanuka katika maeneo ya hifadhi au mahali ambapo ardhi ilikuwa ikitumika kwa malisho ya jadi.
Mazao ya bustani <ul style="list-style-type: none">- Mabadiliko ya mashamba ya nyuklia kutoka kwa uzalishaji wa mazao ya chakula (haswa mchele, mahindi, ndizi, matunda na nazi) hadi uzalishaji wa mazao ya pesa (k.v. miwa, teak na kakao)- Soko linalotawaliwa na kampuni chache kubwa, ambazo huweka minyororo ya thamani katika hatari na huongeza kuzingatia mauzo ya nje badala ya hitaji la usalama wa chakula wa ndani	Kuku na mifugo kwa ajili ya maziwa <ul style="list-style-type: none">- Shinikizo zaidi katika msimu wa kiangazi katika maeneo ya juu ya eneo linalohifandiwa na watu huhamia ambapo kuna maji kwa wafugaji kulisha mifugo yao- Msongamano mkubwa wa mifugo unazidi na kupunguza mazao ya samaki na uharibifu wa rasilimali za maji- Uelewa mdogo wa mazoea ya malisho endelevu	Kumudu mabadiliko ya hali ya hewatabia nchi <ul style="list-style-type: none">- Hakuna uwekezaji katika uthabiti, kukabiliana, kupunguza hatari au mifumo ya tahadhari mapema- Stadi haziendelezwu na wafanyakazi wengi wa mishahara midogo- Mazao ya aina moja yasiyoweza kukabiliana na ukame, magonjwa na mafuriko- Usimamizi mbaya husababisha wakimbizi wengi kiuchumi na mazingira- Mlipuko wa moto usiodhibitiwa, mafuriko- Watu wanahitaji kutumia pesa zaidi kutoa mavuno

Katika siku zijazo, ni nani anayeongoza? Mwekezaji wa moja kwa moja wa kigeni, kushirikiana kuchagua viongozi wa kitaifa, wasomi hutawala wakati wengine wanatii.

Nani anashinda? Uwekezaji wa SAGCOT unafaidi mashirika tu, mameneja, wawekezaji wa moja kwa moja wa kigeni, biashara za kilimo, na mashirika makubwa ya kuhodhi.

Nani anapoteza? Wakulima, masikini, wasio na ardhi, wahamiaji, bioanuwai.

Athari muhimu za kisera juu ya mipangilio

1. Kusimamia ongezeko la gharama za ardhi, **Halmashauri na Mikutano ya Vijiji** lazima zielewe vizuri zaidi thamani ya ardhi na gharama, mahitaji ya kiufundi na michakato ya ushiriki kutekeleza mipango ya matumizi ya ardhi. Wanakijiji lazima wajenge uwezo wao wa kujadili gharama na serikali za mitaa kuhakikisha ni maafisa tu njia za ununuzi wa ardhi zinatumika.

2. **Uchafuzi wa maji** - Uchafuzi wa kilimo-kemikali unatokea wakati miradi ya kibashara ya uzalishaji wa kilimo inabadilika, na athari kwa usalama wa maji kwa watumiaji wa mto katika bonde la Mto Rufiji. Umeme wa maji utakuwa na athari kubwa kwa matumizi ya chini ya rasilimali za maji. Gharama kubwa ya rasilimali za maji kwa sababu ya ukame au umiliki wa kibinafsi ni hatari ya baadaye ya kijamii na kiuchumi. Kanda za bafa za kibinadamu zinahitaji kutekelezwa.

3. **Mamlaka za mitaa zinahitaji kujenga uwezo na kuongeza uelewa juu ya umuhimu wa wanyamapori, misitu, na maeneo oevu kwa utoaji wa huduma ya ikolojia na kupunguza migogoro ya wanadamu ya wanyamapori.** Kanda za wanyamapori na makazi yako katika hatari ya kugawanyika, na barabara na reli lazima zipitike.

4. **Kuna haja ya bodi za mazao kutetea bei na soko la uhakika kwa wakulima wadogo ili waweze kulinda masoko ya mazao yao,** wakati wote wanahakikisha ubora wa maziwa, kuku na mazao ya mifugo na kudumisha uwezo wa ardhi kuhimili matumizi mbalimbali.

Fikra ya 4:

Kukimbia kwa kasi bila kufika popote

Mpangilio huu unaonyesha kuwepo kwa rasilimali nyingi lakini utawala ni mbovu. Ukuaji unategemea utalii kwa kutambua kuwa Kilombero ni kitovu cha kipekee cha bioanuwai. SAGCOT hutumia rasilimali zilizopo kujipatia riziki. Walakini, bila uongozi bora, mipango ya maendeleo toka kwa wananchii na AZAKI huingilia kati kupunguza athari, na maendeleo hufanywa ili kujenga uwezo wa kurekebisha na kurejesha mandhari, lakini kwa mafanikio madogo.

Uchumi <ul style="list-style-type: none"> - Kujijirii zaidi na kazi ya kawaida - Sera zisizotabirika za soko la kitaifa na kimataifa na kanuni duni husababisha marufuku ya kuuza nje inayotokana; mchele ulioingizwa kimataifa, badala ya kutoka kwa masoko ya ndani - Mbadala wa kujitafutia riziki, maduka zaidi ya rejareja na mikahawa na utalii ulioongezeka 	Mpunga <ul style="list-style-type: none"> - Miundombinu bora inaongeza mahitaji ya mchele wa Kilombero kutoka nchi za Mashariki na Kusini mwa Afrika, na kuongeza mahitaji ya ardhi wakati ikiathiri soko la mpunga katika maeneo mengine ya Tanzania - Mchele huletwala kwa Kilombero kutoka masoko ya nje katika nchi za Mashariki na Kusini mwa Afrika badala ya kutoka kwa masoko ya ndani - Umwagiliaji unapanuka na upanuzi wa mazao ya kibashara unaongeza ushindani wa upatikanaji wa maji na upatikanaji 	Kakao na miwa <ul style="list-style-type: none"> - Uwekezaji wa kibashara katika minyororo ya thamani ya kilimo husababisha mabadiliko ya uchumi wa fedha, na kuongezeka kwa wafanyakazi katika viwanda vya sukari na uhaba wa mazao ya chakula (yaani, usalama wa chakula hupungua) - Uagizaji usiodhibitiwa na usafirishaji wa bidhaa za kilimo (haswa sukari). Marufuku ya kusafirisha nje inayotokana na utawala duni inaathiri vibaya wazalishaji wa kilimo
Mazao ya bustani <ul style="list-style-type: none"> - Upangaji duni wa matumizi ya ardhi husababisha mazingira yaliyogawanyika ambapo ardhi ya kilimo iko karibu na maeneo ya hifadhi - Pamoja na marufuku ya mazao ya kigeni, watumiaji wadogo watapata mazao kwa bei ya chini wakati marufuku ya kuagiza inawapendelea wazalishaji na bei kubwa kwa bidhaa za ndani 	Kuku na maziwa <ul style="list-style-type: none"> - Idadi ya mifugo itaongezeka kwa sababu ya wahamiaji, kuzidi uwezo wa kubeba ardhi - Wafugaji huhama wakati wa mafuriko / msimu wa mvua na msimu wa kiangazi ndani ya nchi kuingia katika maeneo yenye hifadhi, ambapo kuna maji ya kulisha mifugo yao 	Kumudu mabadiliko ya hali ya hewatabia nchi <ul style="list-style-type: none"> - Wakulima hutumia mazoea mazuri ya hali ya hewa na kilimo kwa muda mfupi - Marekebisho ya jamii na ya uhuru - Mipango ya mfumo wa ikolojia kama vile REDD +, urejesho wa ardhi na bafa ya misitu dhidi ya athari zingine lakin kwa kiwango kidogo - Mashirika yasiyokuwa ya kiserikali, na biashara kusaidia wamiliki wadogo kuwa na usalama wa chakula, kampuni za ikolojia huchukua jukumu kubwa katika kusaidia juhudii za kurejesha uoto wa asili

Katika siku zijazo, ni nani anayeongoza? Serikali ya kimabavu huimarisha mamlaka, na viongozi wapya wa mipango inayoendeshwa na jamii huibuka wakati wa mizozo.

Nani anafaidika? Mashirika ya uhifadhi, kampuni za utalii, wasomi, wawekezaji matajiri wanaopata taarifa za soko.

Nani anapoteza? Wafugaji, wavuvi, wanawake, wakulima ambao sio wa mkataba.

Athari muhimu za kisera juu ya mipangilio

1. **Kupanga matumizi ya ardhi kwa utaratibu katika eneo kubwa ambayo hutekelezwa baadaye inaweza kusaidia kupunguza mizozo na kuongeza matumizi bora ya ardhi.** Migogoro ya utumiaji wa ardhi inaweza kuongezeka hadi siku zijazo, kwa sehemu ikisababishwa na mabadiliko ya hali ya hewa, kwa mfano kati ya wafugaji na wakulima, na kuingilia maeneo ya pembezoni ya maeneo yaliyohifadhiwa.

2. **Utaratibu wa mashauriano na maoni kutoka kwa jamii ni muhimu,** kwani mahitaji ya wakazi wa eneo hilo yanahitaji kueleweka vizuri na kupewa kipaumbele kwa uendelevu wa kweli. Ushiriki wa kutosha wa jamii katika hatua zote za uwekezaji wa kilimo na miundombinu itahakikisha mizozo inapunguzwa na kuzuia kumwagika katika maeneo mengine.

3. **Sera nyingi na mikakati mara nyingi huelezea hali ya kushinda kwa uwiano, lakini ukweli kunahitaji kuwa na maeleo wazi zaidi ya biashara kutoka kwa tasnia tofauti** (kwa mfano, hali ya hewa, maji, chakula, nishati, maisha). Kuelewa hali inaweza kusaidia kukabiliana au kupunguza hasara na kuongeza faida, ikisisitiza hitaji la uratibu zaidi.

4. **Michango ya kazi ya maafisa wa ardhi na maafisa ugani inahitajika katika ngazi ya kijiji,** na rasilimali watu wengi wanahitaji kulinda mipaka ya maeneo yaliyohifadhiwa.

DEVELOPMENT
CORRIDORS
PARTNERSHIP

in
partnership
with

Recommended citation: Thorn, J.P.R., Wijesinghe, A., Tam, C., Nakei, J.B., Magesa, R., Mbawambo, L., Mtenga, G., and Marchant, R. (2021) Kesho Mpya (New Tomorrow): Envisioning a sustainable future for the Southern Agricultural Growth Corridor of Tanzania (SAGCOT). Retrieved from: <https://developmentcorridors.org/publications/>

For further information, please contact:

John Nakei

Cluster and Partnership Manager, Kilombero SAGCOT Centre
5th Floor, Masaki Ikon Building. Plot No. 153
Bains Singh Avenue, Masaki
P.O.Box 80945
Dar es Salaam, Tanzania
j.nakei@sagcot.co.tz
+255 743 795 777

Dr. Lawrence Mbawambo

Forest Program Coordinator cum Policy Advisor
WWF Tanzania
Plot 252, Kiko Ave
Mikocheni, Box 63117, Dar es salaam, Tanzania
lmbwambo@wwftz.org

Dr. Jessica Thorn

Research Associate
Department of Environment and Geography
University of York
jessica.thorn@york.ac.uk | jessicaprthorn@gmail.com

This output has been funded in whole by the UK Research and Innovation's Global Challenges Research Fund under the Development Corridors Partnership project (project number ES/P011500/1).

For more information, please visit: <https://developmentcorridors.org/>

All images included in this publication are by John Banga Nakei, Rob Marchant, Christine Tam, Diego Juffe Bignoli, Jessica P. R. Thorn, the African Wildlife Foundation (AWF), or sourced through licensing from Shutterstock. For inquiries into individual images, please get in touch with Amayaa.Wijesinghe@unep-wcmc.org.

UK Research
and Innovation

**DEVELOPMENT
CORRIDORS
PARTNERSHIP**

in
partnership
with

SAGCOT
SOUTHERN AGRICULTURAL GROWTH
CORRIDOR OF TANZANIA